

Hodnocení bakalářské práce Michaely Martinovské Méně známé texty Josefa Škvoreckého.

Josef Škvorecký je jistě osobností dostatečně rozporů plnou a také název signalizuje práci komparativního charakteru, místy se však mění v pokus o konfrontaci „literárního obrazu“ autora s jeho podobou „reálnou“, domnívám se, že vše iniciováno z velké části – i dle autorky - pramalým respektem /ať domnělým, či skutečným/ legendárního spisovatele k **postavám** /zpřesňuji: literárním postavám/ dívek, žen, paní, prostě machistickým nadřazováním „sebe sama“ a intelektu vůbec nad ženské postavy s výjimkou Judy Garlandové, maminky a Evy „Fitzpilarové“. Také o trudné pouti ke změně názoru /či aspoň k výraznějším posunu v nahlížení autorky/ na toto téma práce svědčí.

„Toužila jsem objevovat, těšila jsem se na to, jak budu přicházet na nové a nové informace...“ /s. 2/.

Nebylo zjevně pro autorku snadné „nové informace“ vstřebávat a postupně pootevírat autorovu „třináctou komnatu“ /u mužů vždy s prostším a méně překvapivým obsahem/, protože to muselo znamenat především dát se mnoha falešnými cestičkami a pěšinkami a nacházet plůdky kyselé, neromanticky prosté a obyčejné či naopak geniálně skryté či rafinovaně maskované, prodírat se zklamáními a spět k rozčarováním pro duši autorky jistě bolestným či aspoň obtížně přijatelným – k autorovým komplexům, nedostatkům, k zásadám, jež postupně ztrácely platnost a pozbývaly na vážnosti ve prospěch směšnosti, ne-li trapnosti. Procitání nepříjemné tváří v tvář idolu...

Při vlastní analýze textů vychází pak autorka z polemiky, jež v polovině padesátých let postulovala zásady moderní prózy /Škvorecký, Doležal, Mathauser, Hájek/ uvedené v život koncem roku 1958 prvotinou Škvoreckého, a právě Zbabělci a Legenda Emöke vytvářejí pak onen kýžený „protipól“ k prózám „méně známým“ /Babylonský příběh, Konec nylonového věku, Příběhy o Líze a mladém Wertherovi a jiné povídky/, vlastní komparaci jsou pak věnovány kapitoly osmá a devátá.

Polarita mezi „oběma póly“ Škvoreckého textů /“dříve“ a „nyní“/ v práci netkví toliko a pouze v rozdílném pohledu na postavy žen, leč v komplikovaném pletivu aspektů mnohem složitějších: jde do značné míry o zcela odlišnou tematiku, o jiné sociální (!) pojetí i „zarámování“ příběhu, o jiné typy konfliktů, o odlišnou roli prostředí, odlišně jsou rozprostřeny i postavy a v mnohém odlišné jsou i vztahy mezi nimi, jiný je jejich jazyk a stejně tak mluva autorova, méně strojená, „obyčejnější“, eroticky otevřenější místy snad až k vulgárnosti; inte-

lekt nevíteží nad dívčí komplikovaností, ba naopak příběh, poslání, poselství, smysl textu i otazníky osudově vítězí nad intelektem. I k těmto závěrům práce dospívá.

Práce s texty totiž kupodivu skutečně nabízí dosti odlišnou tvář autorovy tvorby a potažmo i autora samého, ať již díla vznikala kdykoliv a jakkoliv. Dokonce by šlo s jistou mírou ekvilibristiky vedle mladého, inteligentního, sečtělého a v anglo-americké literatuře mimořádně se orientujícího „miláčka národa“, zprvu maminkou a poté razantní manželkou se zajímavým osudem rodinným opečovávaného a ještě i poté hýčkaného coby roztomilého skandalisty a impozantními tajemstvími opředeného „nezdolného erotomana“ postavit polozhroucenou, stárnoucí, téměř nesvéprávnou legendu - trosku blaženě setrvávající v šedivém příšeří etikety dávnověku svého mládí.

Nestane se, autorka dospěla k výsledku přece jen přijatelnějšímu, totiž že muž domnívající se vládnout ženě je spíš směšná figurka a že rozprostřená křídla dívčí duše žádný mužský prostě nespoutá... Odtud tedy kupodivu /léta neléta!/ autor stále ještě vysílá mravní edikty - lze konstatovat, že jistý imperativ mravní čistoty ze Škvoreckého textů vychází neustále. I k tomuto relativně dosti obdivu hodnému /a nikoliv pro ni zřejmě bezbolestnému/ a smířlivějšímu vývo- du autorka v závěru své práce dospívá.

Některé situace řeší pocitově, jistě, bez životní zkušenosti a samozřejmé- ho odstupu legendárního spisovatele, jenže co dělat, čtenářky sotva budou rea- govat jinak, a tak snad alespoň tato zkušenost pomůže v obecném varovat před pokusy třinácté komnaty být jen pootevírat.

Nedostatky žel jsou: kromě – domnívám se – zjevných překlepů /s. 8, 10, 12/ se závažnější pochybení objeví od s. 15, 24, 35, 38 ke s. 41/většinou se jedná o zájmena vztažná/.

Mé otazníky k obhajobě: proč není /ani v přehledu literatury/ uveden text D. Hodrové, zmiňovaný v textu?

Práci považuji za velmi poctivou a zodpovědnou, doporučuji ji k obhajobě a navrhuji klasifikovat – i přes naznačené nedostatky - jako velmi dobrou až dobrou.

V Plzni 21. 5. 2019

Jiří Staněk